

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Focea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Focea biserică-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr., şi de fie care publicaţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce focea să se adreseze la «Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii» în Blaşi.

Anul II.

Blaşi 16 Aprilie 1892.

Numărul 16.

Christosul a înviat.

(+) În serbătorea glorioasă şi plină de bucurie a sântelor Pasci cu inimă caldă şi iubire sântă salutăm pre cetitorii nostri cu tradiţionalele cuvinte: *Christosul a înviat*, alăturându-ne şi noi la nenumăratele mărturii, cari din nemul în nemul confirmă învierea Domnului Isus Christos şi prin această dumnezeire Mântuitorului şi originea cerescă a religiunii noastre.

Fiindcă însă Românii au strămoşescul obicei de a-şi augura împrumutat multă bune şi frumoasă la serbătorea învierii Domnului, noi urmându aceste date străbune dorim tuturor Românilor binele cel mai mare, ce se poate avea pre lume, binele acela, ce se poate exprima pre scurt cu aceste cuvinte: *Să învie Christosul în minţile şi inimile noastre şi în totă viaţa noastră socială, culturală şi politică.*

Avemă chiar detorinţa, să augurăm fraţilor nostri acestă mare dar şi fericire, pentru că stégul, în jurul căruia ne-am grupat, când am înfiinţat „Unirea”, şi pentru a căruia gloriosă triumfă luptăm neobosiţi între reuţăcioase împotriviri şi binevoitoare încurajări, între violente contradicţii şi vii aprobări, între grele jertfe şi mari mângăeri, are devisa să facă, pre câtă ne stă în putere, să învie Christosul, adecă principiile religiunii creştine, în toate lucrările noastre ca indivizi şi popor.

Fiesce care individ şi fiesce care popor are, precum am accentuat şi în numărul precedent, scopul particular de a se conserva şi a se perfecţiona. Însă trebuie să adaugem la acestă adevăr, că conservarea şi perfecţionarea indivizilor şi poporilor afirmă în prima linie dela un scop mai înalt, dela o ordine superioară, spirituală şi eternă. Scopul acesta mai înalt, care trebuie să-l aibă în vedere fiesce care individ şi fiesce care popor, este cuprins în aceste sublime cuvinte ale lui Isus Christos: *Cercaţi mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea lui, şi toate celealalte vi-se vor adauge vouă.*

Nu vrea să dăcă Mântuitorul lumii cu aceste cuvinte, că omul nu trebuie să se îngrijască de loc de trupul său, care formază o parte constitutivă din fiinţa sa, ci înţelesul acestor cuvinte este, că omul nu trebuie să fie preocupat de trupul său aşa de mult, în cât să-şi uite de partea sa constitutivă mai nobilă, adecă de sufletul său. El trebuie să se intereseze înainte de toate de fiinţa sa morală, căci numai prin această îşi poate perfecţiona fiinţa sa fizică. Trebuie să-şi dumerască şi stăpânescă patimile şi toate pornirile rele ale trupului, căci numai prin această îşi poate conserva sănătatea şi-şi poate înmulţi anii vieţii pămâtesci. Sau cu alte cuvinte omul trebuie să se silască înainte de toate să cunoscă pre Dumnezeu ca pre adevărul cel mai înalt şi cu-

noscându-l să-l iubească ca pre binele cel mai perfect, şi iubindu-l să-şi împlinescă voea preasantă, şi ast-fel să se facă vrednic de fericirea cerescă şi eternă, căci numai ţintind spre acest scop înalt îşi poate câştiga celealalte bunătăţi, de cari are lipsă pentru o viaţă pămâtescă fericită.

Şi fiindcă scopul poporilor nu se poate separa de scopul indivizilor, este evident, că un popor nu se poate conserva şi perfecţiona, dacă nu va cerca mai întâi împărăţia lui Dumnezeu şi dreptatea Lui, adecă dacă nu se va sili, să conserve în sine pre Dumnezeu, să se ţină unit cu Dumnezeu şi să umble pre căile arătate de trimişii lui Dumnezeu şi mai virtuoşi de Domnul nostru Isus Christos.

Prin această nici un popor nu se împedă în progresul său pre terenul bunăstării sale materiale, ci chiar din contră un popor, care venerază şi observă maxima citată a lui Isus Christos, poate fi sigur, că umblând cu ochii aţintiţi spre cer, nu se espune pericolului de a-şi pierde bunătăţile pămâtesci, de-orece drept răsplată pentru zelul său de a-şi câştiga ceea ce este etern, i-se dă tot-deuna ceea ce îi este de lipsă pentru o viaţă tignită pre pământ.

Nu este ore un adevăr incontestabil, că un popor este cu atât mai bun, fericit şi avut, cu cât ţine mai tare la legile şi virtuţile promulgate de Domnul nostru Isus Christos?

Feuilleton.

De Pasci.

Povestire.

Miss Leonora era o elegantă copilă de lord. Chipul ei intrunia blândeţea cu frumosul. Ochi ei albaştri, de-asupra cărora se întindeau nise sprincene fine, stăteau în armonie aşa de perfectă cu guriţa-i cu buze roşii ca cireşa şi cu obrazii graşi coperiţi cu o piele fină, câtă nu-i mirare, că regina Victoria, împărătesă Indiilor, îşi exprimase dorinţa de a o avea între domnişoarele de onoare.

„Mă scusaţi, Maiestate,” răspuse în ton supus lordul N., „mă iertaţi, că vă rog, să-mi daţi voe a nu vă împlini dorinţa, atât de măgulitoare pentru mine, decâtă preste vre-o doi trei ani, cândă Leonora îşi va fi terminat educaţia.”

„O, nu mă da de lângă tine, tată!” se rugă fetiţa şglobe. „E aşa de bine lângă tine, e aşa de bine aci, unde poţi să fii stăpân al gândurilor şi dorinţelor tale. Colo la curte totă e fals. Gândescă numai aceea, ce ţi-s'ar păre, că place celor mai mari,

şi dorescă éraşi numai aceea, ce aceia-şi vreă.”

„N'ai témă, scumpa mea! Regina îşi va uită de sigură preste doi ani de ceea ce i-le-am promis ieri... Dar,” reneptu bătrânul lord, „uitasem să-ţi spun, că am dimisionat din oficiu, ce le purtasem până acum, şi asta numai de dragul tău, numai ca să potă fi mai multă cu tine, care preţuescă mai multă decâtă preţioşele din corôna regală.”

„Câtă eşti de bun!” esclamă Leonora apropiându-se de tatăl său şi sărutându-l. „Şi, ce ai aflată acum de mai potrivit pentru educaţiunea mea?”

„Să-ţi spun, dar ascultă-mă cu atenţiune. Mamă-ta, care a murit înainte de asta cu 15 ani, cândă tu de abia erai de doi ani, a fostă cea mai desevârşită femeie, ce-am cunoscută eu dintre aristocratele englese. Să nu-mi uită însă a-ţi spune, că ea era de nascere Scoţiană şi catolică. Convingerile ei religioşee nu i-le-am combătută nici odată, şi după căsătoria noastră i-se dase totă libertatea în lucrurile de religiune. O, de ar fi totă catolică ca ea, cugetam adese în inima mea, de multă aşi părasă anglicanismul, şi aşi ascultă de inv-

ţătura cea singură adevărată a lui Isus, Fiul lui Dumnezeu. Şi odată, precândă trăia încă, era pre aci să mă şi facă catolic. Călătorisem cu ea la Edimburgă. Catolicul îşi şerbaş Pascile. Mamă-ta mă chemă, să mergă cu ea la biserică. Cultul divin m'a frapat mult. Descoperisem deja cătorva pretini, că-i părăsescă, şi îndată se porni într'un jurnal o campanie contra mea. Pre atunci eram ministru de culte. Afacerea această mă genase puţin, şi aşa amănai realizarea planul meu pre de altă dată. Înre aceste mamă-ta se bolnăvi greş şi după o bolire îndelungată repausă.” Şi bătrânul lord îşi şterse lacrima iubirii şi aducerii aminte, ce se ivi în ochiul lui, ca un bob de mărgăritar de multă preţ. „Atenţiunea mea se îndreptase acum spre tine. Conform dorinţei aşa de desă exprimate a regretatei tale mamă te-am dată mai târziu la o şcolă superioară condusă de călugăriţe catolice. Deşi te ţinea de confesiunea anglicană, la care aparţi şi acum, eu le dădusem acestora voe, să te crească întru toate ca pre ori ce copilă de catolic. Acestă n'o descoperisem nimenu.

„Educaţia, ce-ai primit-o, şi crescerea şi cultura, ce-ai câştigat-o, a trecută preste toate aşteptările mele. Vechiul meu gând:

Nu este oare un fapt, că matrimoniul numai acolo este fecund, unde castitatea este mai respectată? că auctoritatea părintească este tare și statornică numai acolo, unde fiii o consideră de un reflex al auctorității Părintelui ceresc? că fiii sunt fericiți numai acolo, unde părinții îi iubesc ca pe fiii lui Dumnezeu? și că familia este liniștită și fericită și sporesce în avere și bunăstare numai acolo, unde domnesce frica Domnului, și fiesce care membru din familie își împlinesce datorințele sale creștinesci?

Nu este oare un fapt, că cele mai mari jertfe pentru înaintarea noastră culturală și economică le-au adus totdeauna acei bărbați, cari au cercat mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui?

Nu ne putem oare convinge în fiesce care și, că aceia, cari cercă mai întâiu interesele sale materiale, nu sprijinesc nici măcar cele mai mici întreprinderi economice ale noastre, cum ar fi de exemplu unica reuniune românească de consum, și mai bucurându-se de sprijin moral și material la omeni de aceia, cari totdeauna au cercat demoralizarea poporului nostru și subjugarea și exploatarea lui pe terenul economic?

Nu vedem oare, că ochii ațintiți numai spre interesele pămâtesci și materiale perd din vedere chiar și natura și destinațiunea acelor instituțiuni, cari s'au înființat pentru ajutarea poporului în afacerile sale economice, cum sunt institutele de credit?

Dacă ar fi vii principiile religiunii creștine în inimile și mințile noastre, atunci inconvenientele indigite și altele nenumărate nu s'ar observa între noi!

O parte din poporul românesc s'a constituit după grele lupte și suferințe într'un stat național independent înzestrat cu mari și frumoase libertăți cetățenești. Însă dacă spiritul lui Christos, în loc să fie viu în

acest stat, va scădea din și în și totu mai mult, noi tare ne temem, că poporul român va pierde și acest succes mare politic, căci unde legea dumnezească își pierde puterea și influința sa binefăcătoare, legea omenescă trebuie să desvâltoe o forță extraordinară spre a înfrâna interesele și patimele destructive de ori ce ordine politică și socială. Unde nu se mai ascultă strigătul intern al conștiinței, trebuie să se potenteze totu mai tare strigătul din afară al magistraților. Unde nu mai este temă de Dumnezeu, trebuie să se introducă spaima de om. Unde tema de pedeapsa eternă nu mai reține pe omeni dela păcate și fărădelegi, trebuie să se înmulțescă în infinitu amenințările cu pedepse pămâtesci. Unde cuvântul preotului nu mai are nici o înfrînătoare, trebuie să se pună în lucrare măestria gădelui. Unde poporul devine materie brută, teoriile liberale sunt unu anacronism și unu pericol social și nu pot produce decât unu absolutism despotice, sau anarhie susținută cu dinamitu, căci materia nu poate fi guvernată, decât de forță. Unde stricăciunea moravurilor străbate toate păturile sociale ale unu popor, acesta devine prada celui dintăiu dușman, ce-lu atacă dinafară.

Să învie Christos în mințile și inimile noastre și în toate produsele vieții noastre culturale, și atunci nu vom „admiră“ pre unu poetu rătăcitu, care consideră esistența de o „nebie tristă și golă“, ci vom considera esistența de cel mai mare daru datu de Creatoru spre a ne pute ridica printr'insa cu ajutorul lui Dumnezeu și conlucrarea noastră virtuoasă la negrita esistență și fericire cerescă, și spre a pute contribui la emanciparea politică, la progresul cultural și la bunăstarea materială a poporului românesc, și prin acesta la progresul general al omenimii, din care și poporul nostru formeză o parte atât de nobilă.

Cându ne salutăm așadar cu gloriosele cuvinte *Christos a înviat*, să ne aducem aminte, că datorința fiesce căruia dintre noi este, să lucre în sfera sa de activitate, ca în mințile și inimile noastre să învie Christos cu învățăturile sale infalibile, cu luminile sale nesecate și cu spiritul său dătător de viață, și atunci nu va fi putere pre lume, care să ne pôtă opri în vulturesculu sbor spre o sorte mai bună și glorioasă. Dea bunul Dumnezeu, ca această sorte glorioasă a poporului român să se pôtă simbolisă câtu mai curându prin mărețele cuvinte: *Christos a înviat*.

Cestiunea naționalităților în parlamentul din Budapesta. — Parlamentul ungar în cele din urmă două ședințe ale sale, ce le-a ținutu înaintea feriilor de Paști, s'a ocupat și de cestiunea naționalităților. Ansa au dat deputații Bethlen Gábor, fostul comite suprem al Târnavelor, și Iuliu Horváth, intimul de odinioară al lui Tisza și fratele fostului comite suprem al Făgărașului și al Târnavei mic. Acești domni au condamnat politica, ce o urmăresce contele Szápary față cu naționalitățile, și l'au acusat din nou, că pacteză cu naționalitățile și în special cu a închiat unu pactu cu Sasi. Spre dovedirea afirmațiunii lor deputatul Horváth s'a provocat la o întrebare privată, ce a avut-o înainte de asta cu câțiva ani cu contele Szápary, în care acesta să-i fi spus, că Sasi au să fie mulțamiți mai întâiu, de-oare și între celealalte naționalități se observă o agitațiune nelindatinată, care trebuie potolită.

Contele Szápary a răspuns, că el n'a închiat nici unu pactu nici cu Sasi și nici cu celealalte naționalități. A spus mai departe, că părerea lui a fostă, că o parte însemnată a cetățenilor țării nu trebuie înstrăinată, numai pentru-că nu vorbesc limba magiară, și în sfârșitu că din delăturarea unor comiți supremi, cari nu consimtă cu politica de naționalități a guvernului, nu se

reveni éráși. Dorința de a intră în sinul bisericei catolice cuprinse cu totă puterea inima mea. Și de astă dată ea va și învinge.

„Cu propusul acesta m'am pusă adă dimisiunea în mâinile reginei, pentru ca nu cumva pozițiunea înaltă, ce ocupă, să bată érá la ochii cuiva.

„Te gată dar, copila mea. Preste câte-va zile vom pleca în o călătorie lungă. În Anglia e iernă, vom merge, unde-i primăvară. În Anglia e mörte, vom merge, unde-i viață. Mergem din Anglia anglicani, și ne vom întorce catolici, ne vom întorce fii credincioși ai sfintei biserice romane!“

II.

Din Dower vaporul „Wales“ pornia spre Grecia. Pre bordul vasului unu domn înaintat în vrăstă și o domnișoră tină privia órecum supărați spre țermuri.

„Remasu bunu, țara mea!“ duse domnișora cu unu tonu trémurătoriu. „Remasu bunu, eu plec departe de tine, Dumnezeu scie, cându te voi mai vedé!“ Și ea ne mai putendu-se ține în peciore cade în brațele bétrănului ei însoțitoriu.

Aceste două persoane, cari regretău părăsirea marel insule din Oceanul Atlanticu, erau Lordul N. și fie-sa Miss Leonora. Ei se îndreptău spre o climă mai bună, spre o viață plăcută. Tinta călătoriei lor érá pământul clasic al Greciei.

După o călătorie fericită de câte-va zile ei debarcară la cel dintăiu portu. Și cine ar pute descrie simțemintele, ce se nascu în peptul tinerei miss, cându vedu aceste regiuni, cari aduceau aminte de timpul glorios al poporului grecesc? Cine ar pute spune, ce bucurie simți ea, cându putu să-și umple plumănil tinere cu curatul și sănătosul aeru, care venind între munții „divini“ ai Olimpului parcă erau plini de parfumuri deoseci? Și ce fericită se simția ea, cându ajunse pre unu timp frumos în valea plăcută, ce se întinde la pôlele muntelui Olimp, unde mulțimea nenumărată a tufelor de rose începeau a se desvelé?

Totu timpul, ce-lu petrecu ea în Grecia, îi pară așa de fericitu. Bétrănul lordu își uitase éráși de gândul său. Elu se confundase în descifrarea și traducerea vechilor monuminte, cari le aflase în grădina, ce-și cumpăraseră aprópe de orașul X. Studiul archeologiei îi umpluse preste măsură capul cu credința și vechile datini grecese, câtu biata copilă de multe ori nu putea vorbi câte o jumătate de și cu elu.

„Ce-ai dice, tată dragă,“ începú Leonora într'o și, „ce-ai dice dacă ț-ai face o cerere?“

„Și care ar fi cererea ta?“ o întrebă elu cu neastimperu.

„Ori care ar fi ea, imi promiți, că mi-o vei implini?“

„O, tu copilă sburdalnică!“ esclama lordul tréindu-se din atenziunea, ce o dase studiilor sale, și simțind éráși dulcéta idilică a vieții, ce o duc în societatea unei copile bune. „Ce voesci tu, spune-mi, și-ți voi implini cererea.“

„Să mergem la Atena. De-atăta timp, ce suntem în țara acesta, n'am fost încă în capitală.“

„Bine, vom merge!“

III.

Pre una dintre celea mai frumoase strade din Atena se înalță cu multă splendore o catedrală zidită în stil bizantin. Totu, ce-a sciut arhitectura orientului, e pus în zidirea ei . . . .

E séră. Lume multă se îndreptă în tăcere spre ușile bisericei, a cărei ferești reflecteză marea de lumină, ce este înăuntru. Unu coru cântă cu multă dulcéta nisce cântări așa de melancolice și dureróse, câtu confundat în gânduri te încerci a deslegă taina așa de greu de deslegat a vieții. Lumea ortodoxă serbă după ritul grecesc Vineria patimelor. Și această lume se imbuldia pre întrecute a sărută chipul mortului Dumnezeu espus în mijlocul bisericei. Și érá așa de mare pietatea, ce o manifestă ea, și atăta reverință arăta lumea acesta, câtu lor-

póte conchide la esistența unui pactu cu vre-una dintre naționalități.

Declarațiunile aceste contele Szápáry le-a făcutu cu óreși-care rezervă, și de frica șovinistilor s'a grăbitu a mai adauge, că le-a făcutu înainte de asta cu câțiva ani, cându erau împrejurări deosebite de cele de azi. Cu alte cuvinte contele Szápáry pare a fi regretatú, ceea ce a ăisú atunci deputatului Horváth, și pare a aflá prea liberalá enunțarea sa de atunci. Altcum noi nu ne putem esplicá, de ce a trebuitú să accentueze a cum, că declarațiunile sale de atunci au fostú făcute între alte împrejurări. Asupra noastră vorbirea contelui Szápáry a făcutu impresiunea unei concesiuni apriate făcute șovinismului, și ne umple de îngrijiri și mai seriose față cu viitorul apropiatú. Vorbirea acésta nouă ni-se pare ca o aprobare oficioasă a atacurilor șovinite, ce dela terminarea alegerilor s'au pornitú asupra noastră în foile semioficiose cu o furie renoită. Viitorul celú mai apropiatú ne va luminá cu desăvârșire.

Românii bucovineni.

Tóte dietele provinciale din Austria suntú deschise de vre-o trei săptămâni, și în tóte decurgú desbaterile; unele și-au terminatú chiarú lucrările. Singurú dieta Bucovinei face excepțiune, fiindú-că ea a trebuitú să se disolve în urma conflictului Pace-Mustatza. Și nici nu se póte deschide decâtú numai după finirea alegerilor nouă pentru dieta.

Bucovina a fostú óre-cândú o provincie románescă curatá ținétóre de Moldova. După incorporarea ei la Austria a începutú a fi copleșitá de străini, așa câtú astăzi Români nu mai au în Bucovina decâtú majoritate relativá. Colonií cei noi suntú pre la cetăți mai cu samá Nemți, érá în partea nordică Poloni, dará mai cu samá Ruteni. Imigrarea Nemților s'a continuatú totú într-una dela incorporarea ei la Austria. Poloni și Ruteni au imigratú mai cu samá pre timpurile, cândú Bucovina érá anexatá la Galiția. Ast-felú stândú lucrurile, nu póte fi nici o sperare, că Români vorú avé majoritate în dieta Bucovinei. Este adevératú, că în po-

porațiunea ruralá Români au eșitú învingători. În orașe însă au cădú deplinú, și au fostú aleși totú Nemți și Poloni. Căci așa se vede, că Români din Bucovina în orașe au perdutú aproape totú terenulú. Nici în capitalá în Cernăuți, nici în altú orașú n'au pututú scóte nici unú singurú deputatú românú.

Se vede din acésta, că și Români din Bucovina staú ca și noi Români din Ungaria și Transilvania. Pre la orașe suntú și ei ca și noi copleșiți de străini.

Rollu politicú însémnatú însă nu póte jucá nici unú poporú, care e lipsitú de poporațiune orășenescă. Noi de multú ne sforțămú, să ne formámú o clasá de mijlocú pre la orașe. Și putemú să ăicemú, că amú și făcutú unele progrese. Lucrulú însă la noi merge fórté greú și pre încetulú. Căci de o parte noi la orașe suntemú avisați a cucerí terenulú dela o poporațiune întáritá în pozițiunea sa de sute de ani. De altá parte avemú atâtea lipse, câtú numai fórté puținú putemú sacrificá pentru scopulú creării unei clase mijlocii pre la orașe.

În împrejurări multú mai favorabile suntú frații bucovineni. La ei poporațiunea dela orașe imigratá mai cu samá în secululú nostru nu póte avé la nici o întâmplare o pozițiune așa tare ca pentru esemplu Sasií din cetățile din Ardealú. Pre lângá aceea ei nu au atâtea lipse ca noi. Clerulú lorú este multú mai bine dotatú ca alú nostru. Ei dispunú și de mulți proprietari mari, cari însuflețiți de o idee potú sacrificá multú.

Cândú frații bucovineni vorú recucerí terenulú pre la orașe, atunci ușorú potú să aibá majoritate în dieta Bucovinei. Și atunci nu vorú mai fi siliți a suferi umilirí din partea unui Pace e tutti quanti. Și timpulú de acum le este și fórté favorabilú pentru o asemenea întreprindere, căci guvernulú Taaffe, și dacá nu le este mare amicú, inamicú însă nu le este la nici unú casú. Dea Dumneșéu, ca însuflețirea și concordia, ce frații bucovineni o au arătatú la alegerile pentru dieta, să nu înceteze după compunerea afacerii Pace-Mustatza, ci să se continue până la triumfulú deplinú alú dreptei lorú cauze.

dulú N. și fică-sa Leonora, cari încă luau parte la acésta sərbătóre bisericescă, pornirá și ei ca răpiți de valuri spre imaginea espusá și sárutará și ei ranele Fiului lui Dumneșéu, cari sângeraserá odatá pentru mántuirea lumii.

„Ei bine, unde affi atáta credință între Anglicani nostri? Unde întinesci atáta convicțiune și încredere ca și aci? Și ai mai puté crede, că poporulú acesta, care e așa de creștinú, ai puté crede, că poporulú acesta merse în credința sa păgâná așa de departe, câtú ridicase o mulțime de temple până și Dumneșéului necunoscutú? O, câtú de sfintá trebuie să fie credința acestui poporú, câtú de sfintá și dumneșéescă trebuie să fie învătătura curatá, pre care a predicat' o acelu Isusú, a cărui mórté s'a serbatú azi. Câtú de admirabilá a pututú fi viața acelu bárbatú, ce caracterú de ferú a trebuitú să aibá elú, câtú de înțelepte au trebuitú să fie cuvintele gurei lui, câtú tótá filosofia eliná cea așa de subtilá s'a vėdú neputincioasă înaintea învătăturei lui, tótá credința păgâná plină de atáția ăei s'a surpatú și s'a făcutú așternutú peciórelorú ei!“

... Entusiasmulú Lordului ajunse la culme. „Și dacá admirí atáta creștinismulú, dacá învătăturile lui le cređi atátú de fericitóre și salutare, de ce nu amú plecatú

dintru începutú la légánulú acestei credințe, de care pre acesti sermani ómeni i-a despărțitú trufia unui patriachú, de ce n'amú mersú la străvechea Romá, care precum odinórá, așa și acuma e dómna lumii și isvorulú credinței neștirbite?“

„Am voitú să vėđú mai întâiú cultulú orientálú, despre care am auđitú, că rápescé prin eleganța și pompa lui, și desbrácândú sufletulú de grijile lumii acesteia ílú duce pre aripile cântárilorú melodióse susú—susú la Dumneșéu.“

„Și dacá l'ai vėđutú și acesta, ce ai de gândú să faci?“

„Dupá trecerea sərbătorilorú acestora vomú merge acolo, unde ăici tu, vomú merge la Vicarulú Domnulú Christosú, ne vomú rugá, să ne primescá și pre noi în sinulú bisericei adevérate.“

* *

Numérulú din 1 Iuliú alú ăiarului „Times“ aveá urmátóreá telegramá din Roma:

Sir N. fostulú ministru de culte alú Angliei cu fică-sa miss Leonora a fostú primitú azi sərbătorește în sinulú bisericei catolice. Confesiunea anglicaná a perdutú încă pre unú bogatú și ilustrú fiú alú său.

A.

Revistá bisericescă.

Provincia mitropolitaná.

Din rațiunile „Cassei centrale“ despre fondulú viduo-orfanalú și alú deficienților pre anulú 1891, comunicate tuturorú preoților archidieceșani prin cerculariú, estragemú urmátórele date:

Fondulú viduo-orfanalú a avutú în anulú amintitú fl. 20,928.12 percepțiuní și fl. 20,400.72 eroğațiuní. Între percepțiunile mai însémnate suntú: cuota pre 1890 dela fondulú deficienților face fl. 1662.66, și taxele de cununie dela clericii, cari nu ieau în căsătorie fete de preoți gr. cat. din Archidieceșá, cari s'au ridicatú la suma de fl. 1100. Între eroğațiuní aflámú suma de fl. 5,207.50 împărțitá ca subsidii vėduvelorú și orfanilorú de preoți. Avereá totalá a fondulú acestuia cu finea anulú 1891 a ajunsú la însémnata cifrá de fl. 111,214.07, va să ăică cu 2,236.74 mai mare ca în 1890.

Cátú de consciințosú și bine se administrezá fondurile nóstre prin „Cassa centralá“, se póte vedé și numai din împrejurarea, că restulú cassei fondulú acestuia la finea anulú 1891 de-abiá érá de fl. 527.40 cr.

Percepțiunile fondulú „Vanceanú“ pentru preoții deficienți în anulú 1891 au ajunsú la suma de fl. 4,578.87, dintre cari mai bine de jumétate, adecá 2,418.50, suntú taxe. Eroğațiunile au fostú de fl. 4,114.54. Observámú, că în 1891 au fostú cu totulú 13 preoți deficienți, ér pensiunea anualá a fostú de 90 fl. Avereá fondulú cu finea anulú a ajunsú la suma de fl. 8,836.49, cu 523.78 mai mare ca în 1890. Mai însémnámú aci, că taxele, ce au trebuitú să le plătescá preoții în 1891, au fostú de fl. 2,112.50.

Anglia.

În loculú reposatului cardinalú Manning Sântia Sa Papa Leonú XIII a numitú archiepiscopú de Westminster pre episcopulú de Salford, Monseniorele Vaughan. Noulú archiepiscopú este unulú dintre cei mai ilustri membri ai episcopatului catolicú din Anglia; elú se bucurá de stimá generalá și între anglicani. Alegerea lui e salutată cu simpatie generalá de cătrá toți. Mgr. Vaughan n'a voitú să primescá demnitatea, ce i-s'a oferitú, și numai la mandatú specialú alú Sântiei Sale a cedatú. — Se ăice, că încă în anulú acesta va fi înălțatú noulú archiepiscopú la demnitatea de cardinalú.

Frâncía.

În parlamentulú francesú a fostú éráși o discusiune violentá asupra politicei bisericescé a guvernului. Deputatulú Mgr. D' Hulst a făcutú imputări grave guvernului pentru atitudinea indiferentá, ce o observá față cu provocătorii scandalelorú de prin biserice, cari scandale au indignatú pre toți ómenii de bine. Și cine ar crede? Ministrulú de justiție în locú să recunoscá greșéla guvernului său celú puținú în locú să condamne pre provocătorii scandalelorú, a învinuitú preoțiimea și a ăisú, că va pedepsi cu tótá asprimea pre toți preoții, cari vorú atacá.

de pre amvonă republica. Firesce că în ochii guvernului francesu e totu una a atacă instituțiunile perverse ale guvernului sectar și republica însă-și ca atare. Apoi ce mirare, dacă anarhiștii vedându-se protejați, capătă curaj și cutezare? Așa se vede, că politici francesi voescă să arunce țera cu ori ce prețu într'o catastrofă.

Revistă politică.

Memoriul.

Organul comitetului electoral al partidului național român publică în Nr. 73 din 10 Aprilu 1892 următorul comunicat semioficios: „Primum informațiunea din isvoru competent, că comitetul centralu electoralu al partidului național român, intrându-se la Sibiu în zilele de 25—26 Martiu n. a. c., între altele a stabilitu textul definitiv al memoriului ce este a se așterne la Preafaltul Tron în conformitate cu concludul conferenței generale dela 20—21 Ianuaru n. a. c. Terminul presentării memoriului, după natura lucrului, nu s'a putut fixa definitiv, dar există prospecte sigure, că presentarea se va pute face cel mai târziu în decursul lunii lui Maiu a. c. Totu odată s'a hotărît în principiu, ca memoriul să fie dus de o deputațiune câtu se pôte de numărósă, și s'a exprimat dorința, ca acesta să fie compusă de reprezentanți din toate păturile noastre sociale și din toate comitatele locuite de Români.

Afaceri interne.

Sâmbătă în 9 a l. c. s'au început feriile de Pasci ale parlamentului. Joi după sârbători va fi ședința proximă, în care se va continuă desbaterea generală a budgetului ministerului de interne. În ședința de Sâmbătă a casei deputaților a vorbitu ministrul-președinte Szápáry și la sfârșitul vorbirii sale a declarat, că după Pasci guvernul va cere o nouă indemnitate de două luni. Va să dică, în anul acesta parlamentul va pertractă totu numai budgetul, pentru-că sesiunea parlamentară actuală va dură numai vre-o trei săptămâni după sârbători, de-orece pre la mijlocul lui Maiu se intrnescu delegațiunile. Precând se termină sesiunea delegațiunilor, și încep feriile de vară. Așadar e probabil, că parlamentul încă și prin Octobre va desbate totu budgetul de pre anul 1892 și apoi numai decât se va apucă de budgetul anului 1893. Cele-alte reforme pot așteptă. Într'aceea țera plătesce o grămadă de bani, ca domni deputați să aibă cu ce trăi în Pesta. Adevărat, că frumósă vieță parlamentară e la noi.

În vorbirea sa ministrul-președinte răspundend deputatului Ivánka, care a propus revisuirea legii electorale, a declarat, că guvernul află indutiltore reforma proiectată prin introducerea judicaturei curiale în afacerile electorale. Ce plătesce reforma aceea, cetitorii nostri o știu: nimica totă.

Dlú Szápáry a atinsu în vorbirea sa și cestiunea naționalităților. Despre partea asta a vorbirii referăm la altu locu.

România.

Camera României a terminat desbaterea generală și specială a budgetului de pre anul 1892—93, primindu-lu cu majoritate impunătoare, érá după aceea și-a amănat ședințele până în 25 Aprilu.

Sêrbia.

Guvernul a espulsat de pre teritorul Sêrbiei pre toți emigranții bulgari, cu excepțiunea lui Rizow, care érá provădu cu pasaportu rusesc. Dar în ziua următoare și acesta a părăsit Sêrbia și s'a dus la Odessa.

Brasilia.

După o scire mai recentă din Rio de Janeiro alegerea de președinte alu republicei brasiliane se va face în 12 Iuniu a. c. Alegătorii sunt favorabil lui Saenz Penn. Guvernul a dimis din posturi pre treispredece generali, cari au desaprobatu într'unu manifestu depunerea guvernurilor din provincii. — Precum se vede, stările din Brasilia încă n'au ajuns să fie consolidate, și nu se pôte prevedé, ce are să se mai întâmple până la alegerea de președinte.

Correspondențe.

Paris. Începutul lui Aprilu 1892.

Stimate amice și Redactoru alu „Unirii“!

Pôte nici unul dintre corespondenții „Unirii“ nu și-a ținut cuvintul așa slabu ca mine. Cându și-am promis, că voi fi unu corespondent regulat alu „Unirii“, am sperat, că barém la câte trei luni voi pute trimite câte o corespondință din Paris—Paradis, cum le place Francesilor a-și numi capitala. Și étá a trecut deja unu an, și până acum de abia și-am putut trimite o singură corespondință. Cred însă, că mă vei scusa, după ce nu mi-a fost cu putință a delătură cauzele, pentru cari nu mi-am putut ține cuvintul. Pre viitoru speréz a-mi pute implini mai punctuosu promisiunea.

De multu timp Parisul n'a fost așa consternat ca acum. Bubuiturile dinamitarților i-a umplut pre Parisianii de o frică panică. Nici de Robespierre, dacă ar pute învia, și de ceta lui poftitore de sânge nu s'ar teme așa tare, cum se temu de dinamitarți. Robespierre — dicu Parisianii — barém te judecă și apoi te gilotină. Dinamitarții nu te mai ascultă, nici nu te judecă, ci numai te aruncă în aer fără nici o judecată. Străinii fugu cu grămada din Paris cu puterea vaporului, mai bucuros decât să fugă cătră ceru cu puterea dinamitului. Polițiștii și judecătorii încep a nu mai căpeta cuartire în cetate, după ce dinamitarții punu ochii totu pre locuințele lor, ca să-i înfrice. Tota lumea vorbesce de Ravachol, capul dinamitarților, care deja e prins și pus la rĂcĂre, și nu se pôte miră de ajunsu, cum pôte fi unu om așa sĂlbaticu ca Ravachol. Și totuși Ravachol nu este sĂlbĂtĂcitĂ, decât cĂndĂ este vorba, sĂ arunce în aerĂ omeni cu case cu totu. În alte lucruri este cĂtu se pôte de „modernĂ“ și

„delicatu în simțiri“. Așa în prinsore a poftitĂ, ca pĂzitorii lui sĂ nu mai fumeze, cĂ elĂ nu pĂte suferi fumul de tĂbacĂ; uniforma de prinsore n'a voitĂ la începutĂ sĂ o imbrace de fricĂ, sĂ nu fi rĂmasĂ dela antecesorĂ ceva parasitĂ, și s'a rugatĂ de directorul prinsorii, sĂ dispunĂ, ca personalul închisorii sĂ pĂrte pantofi, cĂ e nervosĂ și nu pĂte suferi cĂrțĂitura incĂlțĂmintelor de pele. Bubuiturele dinamitului nu l'au fĂcutĂ nervosĂ, și acum ilĂ face o cĂrțĂiturĂ de incĂlțĂminte! Ca ucigașu sigurĂ va fi judecatĂ la mĂrte. O fĂe umoristicĂ a și fĂcutĂ propunerea, cĂ dupĂ ce Ravachol este așa nervosĂ, sĂ fie gilotinatĂ durmindĂ, ca nu cumva fiindĂ trĂzĂ sĂ capete din iritațiunea dela gilotinare ceva morbĂ de nervi.

Francesul și în momintele cele mai seriĂse încă face glume. Este cunoscutĂ, cum pre timpul lui Robespierre prinsorii politici suspecti de inimiciie față cu republica își petreceau în temniță timpul cu aranșĂri de teatre și producțiuni domestice, deși sabia lui Damocle, sau mai bine dișĂ gilotina, atrnĂ de-asupra capului lorĂ. Așa se întâmplĂ și acum în mijlocul spaimei de dinamitarți. Printre cutiile cele multe cu dinamitĂ aflate cĂndĂ la o casĂ cĂndĂ la alta s'au aflatĂ și cutii de acelea, cari fiindĂ duse cu fricĂ și cu cutrĂmurĂ la magistratĂ, și acolo fiindĂ desfĂcute încă și cu mai mare fricĂ și cutrĂmurĂ, au explodatĂ unĂ mirosĂ nesuferitĂ. Francesul odatĂ fĂrĂ glume nu pĂte trĂi.

Frica francmasonilor de dinamitarți este dupĂ. Ei cunoscĂ bine poporul francesu care cĂndĂ îi merge bine, alege bucurosĂ liberĂ cugetĂtori pentru parlamentĂ. ÎndatĂ însă ce se teme de ceva, numai decĂtu pentru același parlamentĂ trimite cĂte o majoritate impunĂtore „clericalĂ“, ca majoritatea acĂsta apoi cu ajutorul religiunii și alĂ bisericii sĂ-lĂ mĂntue de necasĂ. Și așa francmasonii se temĂ fĂrte, cĂ la alegerile din anul viitorĂ poporul francesu înfricatĂ de dinamitarți va alege mai totĂ „clericalĂ“, și apoi atunci de o cam datĂ va fi gata cu domnirea lorĂ pre cĂtva timpĂ. Frica acĂsta i-a fĂcutĂ sĂ-și uite atĂta de sine, cĂtu nu se ștĂescĂ a ÎmbĂrĂ poporul cu aceea, cĂ „clericali“ ÎndĂmnĂ pre dinamitarți la faptele lorĂ cele rele, numai ca sĂ înfrice poporul și sĂ-lĂ pregĂtescĂ pentru alegerile viitorĂ. Altcum „clericali“ se totĂ sfortĂzĂ, sĂ se organizeze pentru acele alegeri. Lucrul însă merge greĂ, cĂci precĂndĂ unii voescĂ sĂ urmeze inviațiunilor SĂntĂiei Sale LeonĂ XIII și sĂ recunĂscĂ forma de statĂ republicanĂ, pre atunci alții nu voescĂ sĂ abdicĂ de planurile lorĂ de a restaurĂ monarchia. Și nici nu e sperare, sĂ se pĂtĂ organizĂ deplinĂ, pĂnĂ cĂndĂ de politica bisericĂscĂ mai lĂgĂ așa mulți și politica monarchistĂ.

Am cetitĂ în „Unirea“ despre discursul dlui HașĂeu la Ateneul din Bucuresci, în care face imputĂri așa grele și meritate direcțiunii realiste literare, și încă direcțiunii realiste celei mai radicale a lui Zola, care s'a ÎncuibatĂ așa afundĂ în tinĂra literaturĂ romĂnĂ. În FrĂncia nu stĂ lucrulĂ așa cu Zolismul. Aci numai drojdiile societĂții aflĂ desfĂtare în o atare direcțiune. Pentru drojdiile acestea s'a fundatĂ în Paris așa numitul „teatre realiste“, în care aparĂ pre scenĂ toate patimile și scĂderile societĂții

moderne în totă golăteala lor. Sunt mulți, cari au luat parte odată la câte o reprezentațiune din „teatre realiste“ și așa s'au îngreșat, cât s'au jurat, că mai mult nu vor lua parte. Și cum nu? În zilele trecute într-o reprezentațiune s'a vădit pre scenă de o parte o biserică, în care în noaptea de Crăciun cântau creștinii cu pietate: „*Rorate coeli desuper*“, era de cealaltă un cotețu de porci, lângă care o femeie născă un prunc nelegiuit. Pre dreptul trebuie să se indigneze ori ce om nobil, că la Români poțe avé trecere o atare direcțiune reprezentată și prin Eminescu în destule poezii, pre cari părinții necunoscători le lasă să le cetască copilele lor nevinovate. *Dabit Deus his quoque finem!*

Poțe ați auditu de bătăile, ce s'au întâmplat prin Franța prin unele biserice. Republicanii destui strigă, că biserica să le dea mână de ajutor la deslegarea cestiunii sociale și la combaterea socialismului și a anarchismului. Când însă membrii erudiți din cleru tractază în biserice cestiunea socială, era socialistii și anarchiștii facu scandale în casa lui Dumnezeu, atunci erăși aceiași republicanii strigă, că biserica să nu se amestece în politică. Nu voesc să scie, că în Germania în ținuturile catolice, unde clerul instruă poporul în continuu, nici socialismul, nici anarchismul nu poțe prinde rădăcină, cât conducătorii socialistilor se vedu siliți a respecta la părere religioasă, dacă voesc să câștige partizanii prin populațiunea catolică.

Se apropie săptămâna mare. Atunci are ocaziune ori cine a se convinge, cât de mult simțu religios este în Paris chiar și în epoca acesta ireligioasă. În Vineria mare aproape nici o măcelărie în întregu Parisul nu este deschisă, sau se vinde în ele numai pesce, era bisericele sunt pline de credincioși, și multe lacrimi pie se versă pre timpul predicilor despre misterul rescumpărării și la auzul tristelor lamentațiunii ale lui Ieremie, ce se cântă atunci cu multă artă prin toate bisericile. Lacrimele curgă apoi și oroi, când în Vineria mare se cântă impropriile lui Palestrina cu refrenul din Micha profetului: „*Poporul meu, ce am făcut, fie, sau în ce te-am întristat, sau cu ce te-am îngreunat? răspunde mie!*“ Căci întrebarea acesta poțe la nici un popor nu se nimeresc așa bine ca la poporul francez. Câte daruri și bunătăți a primit și primesc elu dela Dumnezeu, și totuși câte injurii nu se facu Mântuitorului lumii de unii și de alții în acestu popor! Decă și sute de mi se apropie în săptămâna patimilor de mesa Domnului în Paris, cât în alte biserici un preot numai totu cuminecă în totu timpul înainte de amăzi.

De ce n'ar fi capabilu poporul acesta din fire bun, dacă francmasonii nu l'ar bombardă atâta simțu religios!

Salutare și sărbători fericite. Z.

Noutăți.

Săptămâna Sântelor Patimi a fost sărbătorită în Blăși și în anul acesta cu pietatea îndatinată. Esercitiile spirituale pentru clerul gremial și pentru clericii seminariali le-a ținută Clar. Sa Dr. Isidoru Marcu, prefectu de studii în Seminarul Archidieceșan. Obiectul meditațiunilor l'au formatu patimile crunte ale Rescumpărătorului nostru. Joi la S. Liturgie a celebrat Escelența Sa I. P. D. Mitropolitul, îndeplinind sănțirea

mirului și spălarea pecioloru. La cetirea Sântelor Evangelii, Joi sera și la oficiul înmormintării, Vineri sera, a pontificat totu Escelența Sa cu pietatea și cu solemnitatea obicinuită.

Consacrare de episcop. Consacrarea episcopului greco-catolic rutenu de Ungvár, Iuliu Firczák, a fost îndeplinită Duminecă în 10 a l. c. în Eperjes prin episcopul Vályi cu asistenta Escelenței Sale episcopului Pavel și a episcopului din Sătmăru Iuliu Meszlényi.

Iubileul încoronării. Consiliul comunal din Budapesta a început a face pregătirile pentru celebrarea solemnă a iubileului de 25 ani al încoronării de rege al Ungariei a Maiestății Sale. Iubileul va fi în 8 Iunie. Se vor aranja sărbări felurite. În toate bisericile va fi „Te Deum“. Se va înființa și un premiu pentru artiști. — Guvernul din partea sa încă vre să contribuie la reușita sărbării. Se dice, că guvernul ar insistă, ca sesiunea delegațiunii să aibă locu chiar pre timpul iubileului, ca ast-fel toți delegații să participe la sărbări.

Un oraș sub curatelă. — Ministrul de interne a pus orașul Ibașaléu în înțelesul §. 117 a legii comunale sub curatelă. Motivul ar fi împrejurările finanțare destrăbălate, în cari se află numitul oraș. Alții dicu, că motivul măsurii numite ar fi alegerea unui deputat opozițional în locul deputatului guvernamental, la a cărui votu era datu guvernul să conteze.

Columna lui Traian în Bucuresci. Ministrul de culte și instrucțiune al României a adresat notabilităților politice și literare din țară o circulară, în care le rogă, să facă parte din comisiunea instituită de ministeru pentru ridicarea columnei lui Traian în capitala României libere. Bine ar fi, dacă acestu proiectu mărețu câtu mai curându s'ar pute realiză.

Din al 19-lea raport al direcțiunii dela institutul de credit „Albina“ estragem următoarele: Pentru ca țărâna să poță împrumuta sumele de lipsă în modu mai simplu și mai ieftin, s'a introdus în anul trecut ramul împrumutului pre obligațiune cu convenți sub numele „creditu personalu țărânescu“. Prin acesta țărâni au profitat forte multu, nefind espuși la spesele, cari le aveau mai înainte cu călătoria lor și a giranților pre la agenți, de câte ori scădeau cambiile; asemenea fiind scutiți de spesele protestelor și a proceselor, din cauză că poporul nu pricepe natura cambiilor și nu scie să țină în evidență terminii. *Depunerile* au fost la institutul „Albina“ în anul trecut de 5.079.249 fl. 83 cr., adecă cu 941.989 mai multu decât în anul 1890. Ce privește *mişcarea casei preste totu, intrate* au fost 15.333.224 fl. 2 cr., *esite* 15.341.480 fl. 10 cr., *era circulațiunea totală* a fost de 30.674.704 fl. 12 cr. sau cu 5.434.293 fl. 73 cr. mai multu decât în anul precedentu. *Profitulu curat* a fost de 69.136 fl. 82 cr., cu 9838 fl. mai multu decât în anul următoru. Din profitulu curat s'au împărțit a) acționarilor ca dividendă și supradividendă 39.000 fl., b) la fondulu de rezervă 6.595 fl., c) tantiemă și remunerațiune la membrii direcțiunii și la funcționari 11.679 fl. 04 cr., d) *pentru scopuri culturale și de binefacere* 3.248 fl. 16 cr., e) fondulu de pensiuone al funcționarilor institutului 4000 fl., f) fondulu specialu de rezervă 572 fl. 64 cr., g) în contulu realităților din Brașov 4041 fl. 98 cr. v. a. Albina a început cu capitalu socialu de 300.000 fl., care aduce pre anu 13 %, și adă dispune preste unu activu de șapte milioane. Fondulu de rezervă și-a ajunsu suma maximală de 100.000 fl., unu fondu specialu de rezervă e de 10.000 fl., era fondulu de pensiuone pentru funcționari face 53.006 fl.

Arohiduceșca Stefania a publicat o carte intitulată „*Lacroma*“ după numele unei insule frumoșe din Marea Adriatică, care insulă a fost proprietatea arhiduceșii Rudolf. Cuprinsulu cărții este interesant, era forma dinafară este forte elegantă.

Primatele Vaszary a plecatu prin Viena la Roma, unde va petrece santele sărbători. Foile credu a sci, că mergerea acesta ar fi în legătură cu cestiunea matriculelor.

O dispozițiune salutară. Ministrul de instrucțiune a dispus, ca elevii institutelor preparandiale de stat să fie instruiți în metodu de purcedere, ce e a se observa la stingerea focului, ca ast-fel la timpul seă ca invetători să poță forma înșiși pompieritu prin comunale rurale. Ne bucurăm de ordinațiunea acesta și suntem mândri, că Ordinariatulu nostru a întrecut pre acestu teren pre domnulu ministru. Elevii nostri preparandiali, fără de nici o daună a invetămintului, se deprind cu multu succes în toate esercițiile de pompieri și voru pute lucra și pre acestu teren cu multu efectu în comunele, în cari voru fi aplicați.

Reuniunea regnicolară a profesorilor dela școlile medie și-a ținut adunarea sa generală în Budapesta în 11 a l. c. Au fost de față la 250 profesori. Obiectulu principiului discuțiunii a fost ameliorarea dotațiunii profesoresci. O deputațiune, care a umblat la ministrulu de instrucțiune, a primit în privința acesta promisiuni liniștitoare.

Instalarea guvernului Batthyány s'a implinit în 10 a l. c. Fiumani l'au făcutu ovațiuni mari, însă Croații au demonstrat. Însemnăm altcum, că totă ceremonia instalării a decurs în limba italiană, și că chiar și rescriptulu regescu de denuire pre lângă textulu originalu magiaru a fostu cetit și în limba italiană. Ce mirare decă, dacă Italianii se numesc „patrioți“ buni. Statulu jertfesece pentru ei milioane, și pre lângă aceea îi și apără în contra Croaților, numai ca Fiume să rămână încorporată la Ungaria.

Dame aristocrate în mănăstire. Mai multe dame din înalta aristocrație austriacă au îmbrăcatu în anii din urmă rasa de călugărițe, ori au intrat în unele congregațiuni religioșe. Foile Vieneze ne spun, că o fiică a principelui Adolf Schwarzenberg cu numele Maria încă a intrat de curându în clăstru. Principesa Maria Schwarzenberg e de unu naturelu vesel, a intră în mănăstire s'a hotărât în urma îndemului și esemplulu celor două principese Löwenstein, cari fi sunt verișore și numai cu câteva luni mai înainte s'au făcutu călugărițe. În anul trecut au mai intrat în clăstru dintre aristocrate austriace o baronesă Hildebrandt, contesa Salm și contesa Blanca Thun.

Închiderea școlilor în timpul de epidemii. Ministrul de culte și instrucțiunea publică a îndreptat o circulară către toate municipiile, în care le atrage atențiune la relele, ce urmază pentru instrucțiunea din închiderea adese-ori pripită și nemotivată a școlilor sub titulu, că ar domni cutare morb epidemicu. Ministrul dice, că de aci încolo să se încerce stărpirea morbulu prin separarea pruncilor morboși de către cei sănătoși. Dacă se va vedea, că asta n'ar fi cu succes, atunci se poțe dispune închiderea școlii, dară tot-deuna în conțelegere cu mediculu respectiv și cu senatul școlar localu, avându-se în vedere atătu interesele igienei cât și ale instrucțiunii.

Un scandalu literar. Lumea literară din Budapesta se află în mare ferbere în urma unei broșure apărute în săptămâna trecută cu titulu „*Egy tudós Korifeus*“ și scrise de pseudonimulu „*Plagiosippus*“. Broșura dovedesce, că toate opurile filosofice ale profesorului de universitate Dr. Pauer Imre sunt plagiatu din auctori germani. Scandalulu e cu atătu mai mare, cu câtu una dintre scrierile numitului profesor „*Az ethikai determinizmus*“ a fost premiat și de către academia de științe din Budapesta. Resolvarea afacerii acesteia penibile e așteptată cu neastămpăr.

Limba română la universitățile rusești. La universitatea din Petersburg în anul trecut s'a ridicat o catedră pentru limba română. Acum scrie „*Nowoje Wremia*“, că guvernulu ruseșu a propus înființarea unei catedre de limba română și în Odessa.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Ȣiaristica noastră politică.

Studiu literar.

(Continuare.)

„Luminătoriiul.“

Cea mai mare parte a cetitorilor nostri cunoscu de bună samă „Luminătoriiul“ numai după nume, căci mai cu samă prin Ardealu este forțe puțin cetit. Causa zace mai întâiu în imprejurarea, că „Gazeta“ și „Tribuna“ i-au ocupat mai totu terenu, fiindu ele foi de Ȣi; după aceea în imprejurarea, că „Luminătoriiul“ deși representă interesele întregii națiunii române, totuși în unele privințe amu pute Ȣice, că elu e o fœe provincială a Bănatului, din care causă în părțile bănațene este și mai multu cetit ca pre airea.

Pre unde este însă cetit „Luminătoriiul“, pre acolo este generală opiniunea, că elu este o fœe, care representă interesele noastre politice, culturale și bisericesci cu demnitate, cunoscință și prudență, cătu fi facu și lu și noue onore. Elu nu are unu spiritu tradiționalu ereditu din bătrăni, după care să se conducă în aprețăriile sale; căci elu e o fœe forțe tinere, și ast-fel n'a avut încă timpu destulu, ca să-și închege unu spiritu ôre-care spre a-lă lăsa ca moștenire scumpă la urmași. Ci directiva lu în tôte aprețăriile sale i-o dă numai o minte sănătoasă, bine cultivată și rutinată în politică, o judecată matură și liniștită și o inimă curată și înfocată românescă. De aci vine apoi de nu odată aprețăriile și considerațiunile „Luminătoriiul“ sunt mai drepte și mai temeinice, și chiar pentru aceea mai atrăgătoare ca ale altor foi. De aci vine, de „Luminătoriiul“ nu respinge așa ușor, ci tracteză cu blăndețe și păreriile altora diverse de ale lu, dacă numai e convinsu de aceea, că sunt sincere și Ȣintescu la binele naționalu. Blăndeța acesta a lu este o blăndeță simpatică, căci se manifesteză în cuvinte alese și în sentințe, din cari respiră numai iubire. Blăndeța acesta cum amu Ȣice sinceră, nefățărută, cultă și cu maniere urbane și de salonu înzădaru o cercămu de multe ori prin alte foi, cu tôte că amu dori, să nu rămăna mărginită numai între colonele „Luminătoriiul“. Chiar și cându vre-unu corespondentă din vre-o causă ôre-care se abate dela tonulu celă blăndu și tolerantă alu „Luminătoriiul“, elu mai tot-deuna își face observațiunile sale, prin cari iea multu din asprimea cuvintelor corespondentulu, și-lă șiesce ôre-și cumvă a-și moderă tonulu, a se acomoda tonulu generalu alu foil și a nu conturbă armonia și eufonia. Procedura acesta față cu corespondenții rară ni-se dă ocaziune a o vedé prin alte foi.

De altă parte „Luminătoriiul“ nu este nici fœea unor cercuri anumite ca „Tribuna“, și nici organulu unei biserice ca „Telegrafulu român“. De aci apoi dela sine urmază, că elu e cătu se pôte de obiectivă, fiindu-că are înaintea ochiloru numai și numai interesele naționale, față cu cari încetă ori ce interese sau ure private. Și deși se ocupă mai multu de biserica gr. orientală ca mai lătită prin părțile Bănatului, totuși se intereseză multu și de biserica noastră română gr. catolică, iea cu bucurie vedită și sinceră notiță despre tôte progresele și luptele noastre, pre cari forțe de multe ori le scie prețu mai bine ca alții, și ca unu organu curat naționalu se întristeză forțe de suferințele noastre, fără ca să învinovățescă pentru ele vre-odată pre celă nevinovată, și fără ca să-și iea o pusețiune ca pre tronă regală și de acolo să dicteze, ce au să facă cei chemați pentru a curmă suferințele.

Programulu partidulu naționalu l'a apărăt „Luminătoriiul“ tot-deuna, și-lă apără și astădi cu tôte energia de lipsă. Cu tôte aceste însă „Luminătoriiul“ n'a respinsu nici odată conlucrarea sinceră și desinteresată a „Unirii“ din Blășișu pre terenu naționalu

bisericescu, deși fœea acesta ca organu alu bisericei române gr. cat. nu s'a putut angajă de organu alu partidulu naționalu român, nu s'a angajat însă nimenu și nu se va angajă nici în viitoru nici a lucră în contra acelu partidă nici a sparge solidaritatea națională. Alte foi politice de ale noastre au respinsu în modu mai multu sau mai puțin brusc conlucrarea acesta. Singuru „Luminătoriiul“ a sciut prețu conlucrarea acesta, s'a bucurat de ea și a înținsu „Unirii“ mână frățescă.

Este „Luminătoriiul“ ca unu parlamentar cu o esperință vastă, dedatu de timpu îndelungat a auđi în arena politică invective și a vedé combateri înfocate, a fi martoru la erumperi violente de patimi, și a contempla în tăcere tainele politice reci și flegmatice și liniștea maiestatică și chibzuitoare a bărbatulu de stat, și apoi din tôte aceste a trage învățatură pentru conduita sa. Elu cu violința și aroganța nu înstrăineză pre nimeni, însă nici cu nepăsarea sau cruțarea nu încurajeză pre nimeni. În laude nu e lingușitor și în vituperări nu este îngâmfat. Ce e românesc, pôte tot-deuna contă la iubirea lu, la stima lu, și e departe de aceia, cari facu atrnătoare recunoscerea românismulu ôre-cuiva dela profesiunea unu complexu anumit de idei, cari se schimbă pre încetul în decursulu timpurilor, pre cându națiunea stă sus, forțe sus deasupra lor, ca stelele pre ceru, cari rămăna totu acelea-și, deși sub ele în aeru ceriulu se schimbă în continuu în vintu, plœe, ninsore, senin, negură și altele. De aceea putem să Ȣicem, că în privința valorii politice elu le întrece pre celealalte foi, și în mănarea și îndreptarea năii națiunii noastre pre oceanulu politice elu este celă mai destră, celă mai abili și celă mai espert. De unde dacă ar puté să apară în tôte Ȣilele și și-ar mai perfecțiună și tehnica Ȣiaristică după indignțele publiculu, suntemu siguri, că în scurtu timp ar ocupa forțe multu terenu și ar ajunge a fi forțe cetit.

Cându unu sufletu credincios vede în unele foi de ale noastre tractându-se vre-o cestiune publică bisericescă sau religiôsă, atunci de comunu tremură încă dela început, fiindu cuprinsu de temerea, ca nu cumva tractarea să fie prea profană sau pôte chiar sacrilegă. Acolo amu ajunsu, de unele foi vorbescă despre biserica în termin așa comun și în unu tonu așa de rind și de tôte Ȣilele, ca și cum ar vorbi despre o societate pre acții, eră despre religiune ca și cum ar vorbi despre o hipotesă optică sau acustică. Altele și mai radicale consideră religiunea de unu lucru, ce se ține de casta „popilor“, ca și cum ar trăi în Egiptu în epoca Faraonilor și nu în Europa în epoca creștinismulu.

Tôte organele aceste ar' puté învăț forțe multu dela „Luminătoriiul“, ca și care nici una nu tracteză religiunea cu atăta respect, bunăcuviință și demnitate, deși nu e redijeatu de „casta popilor“, ci de bărbați laici. Ne aducem aminte de o interpretare a legii confesionale din 1868 făcută într'unu spirit așa de curat religios în „Luminătoriiul“, cătu chiar nici în foi străine în casuri analoge nu ne aducem aminte a fi vedutu vre-odată vre-o lege confesională privită din unu punctu religios așa de înalt și într'o lumină așa de clară și adevărată. De unde și conclusionile i-au fostu de așa, cătu și celă mai intransigentă teologu i-le-ar fi putut primi și deheră de ale sale.

Se înțelege dela sine, că o fœe, în care religiunea este tractată cu sântenia convenită ei, simțulu religios alu publiculu cetitoru nici nu-lă vatemă nici cându, și nici nu ne aducem aminte a fi cetit vre-odată așa ceva în colonele „Luminătoriiul“. Cătu ar' puté domni dela „Tribuna“ să învețe numai în privința acesta dela „Luminătoriiul“ mai cu samă acum, cându vedându, cum li-se clătină pământulu de sub peciøre, încep și în lucrurile literare a-și însuși maniere de co-

medianți de țirg, cari atrag publiculu cu strigatul fără trebă.

Ce atinge limba „Luminătoriiul“, apoi trebue să Ȣicem, că corespondențele, ce le primesce dela privați din părțile bănațene, lasă nu puțin de dorit. Cetindu-le se pôte ușor observă, că auctorii lor și-au însușit cultura din limba germană, căci greutatea stilulu, mulțimea inciselor, espunerea prea abstractă a lucrulu, scurțimea câte odată laconică, de altă dată grămădirea fraselor subordonate demască modul greoi de scriere alu germanilor, firescu limbei germane, însă nefirescu limbei române.

„Gazeta“, „Tribuna“, „Telegrafulu“ și „Luminătoriiul“ sunt singurele noastre foi, ce apară mai de multe ori pre săptămăna. Celealalte trei, ce le vomă mai consideră, apară sau în o săptămăna sau în o lună numai odată.

Fiindu-că amu fostu susținutu despre „Gazeta Transilvaniei“, că ea în parlamentulu Ȣiaristicei noastre este în stînga extremă, așa pôte ôre cine să ne pună întrebarea, că celealalte trei considerate deja unde le-amu puté aședă în același parlamentu?

La acesta răspundem, că după ce „Gazeta“ este în stînga extremă, amu puté Ȣice că „Telegrafulu român“ ocupă dreapta extremă, „Luminătoriiul“ este în centru, eră „Tribuna“ care n'are nici unu principiu, este între cei fără partid, numiți cu termin parlamentar altecum forțe nimerit: „sêlbatic“.

(Va urmă.)

Sêrmana Dolores.

Istorie Andalusiană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

XI.

Timpulu liberu, ce-lă avea Dolores Dumineca după amedzi, îlă petrecea de comunu totu la familia Lopez, dar mai cu samă acum ea nu întârziă de locu a nu folosi acestu timpulu liberu și a nu-lă petrece în societatea fratelului său Tomasilo, pre care familia Lopez îlă ținea la ea, iubindu-lă ca pre copilulu propriu.

Sera, cându eră la olaltă, Dolores povestia despre mamă-sa, eră Tomasilo descria în modul său vialu impresiunile-i din călătorie și amintiriile fericite ori nefericite.

„Câte spu tu, Montevideo, tôte-să bune și frumoșe, dar ôre n'ai fi putut fi tu departe de atâtea nefericiri?“ îi Ȣise odată părintele Nolasco. „N'ar fi fostu pentru tine ôre cu multu mai bine, dacă ai fi întrată ca păzitoru de porci la bogatulu Gil Pinones?“

„Părinte Nolasco,“ îi răspunse Tomasilo, „veđi colo nourii aceia?“

„Îi vedu, ce vrei cu ei?“ întrăbă părintele Nolasco, după ce privi spre ceru.

„Dacă-i veđi, poruncesce-le, să rămăna liniștiți, și veđi, ascultă-te-vor?“

„Frumosă asemănare! Număi cătu ei n'au lipsă de porunca mea, căci stău sub o conducere cu multu mai bună.“

„Chiar așa stă trebă și cu mine!“

„Auđi acolo? Sci, Tomasilo, tu așa te joci cu marea, cum sboră fluturul în jurulu lampei: se totu învirte, până se arde. Așa și tu, până-cându marea te va înghiți în larga-i gură.“

„Nôpte bună, Dolores!“ Ȣise Tomasilo, într'unu țârđiu.

„Te și duci?“ îlă întrăbă ea tristă.

„Mai am ceva de lucru în sera asta,“ replică mărinarulu cu multă ponderositate.

„Nu pôte sta liniștită nici cincă minute,“ murmură părintele Nolasco.

„Scumpul meu Tomasilo!” îi duse Dolores, „nu vrei tu chiar de loc să mă ascuți?”

„Ha, ha!” răspuse Tomasilo vesel, „Incepi și tu să-mi predici acum ca și părintele călugăr?! Să-ți dau și eu un sfat.” Și el începu:

„Lasă norii ca să trecă

„Și soroarele să lucescă,

„Dar pre tineri nu-i opri,

„Pre fete a le iubi.”

„De-ași fi eu regină, și de-ași avé o princesă,” duse Dolores privind după Tomasilo, „ași da-o bucurasă după el.”

„O, ce tinere frumos!” exclamă mătușa Melchiora. „Ași totu privi la el, fără a mă url.”

„Îi totu așa, cum a fostu,” adause Catalina, „totu vesel și plăcutu.”

„Aievea,” duse la rândul său și părintele Nolasco, „parcă nici nu i-s'ar ședé, dacă n'ar fi așa de sucitu.”

Pre cându voia Dolores să se rentorcă acasă, se lăși prin totu satul scirea, că cineva a fostu rănit.

Vă puteți închipui, ce efectu sdrobitoru producea scirea acésta, cându ajungea în fiesce care locu. De odată încetară lóte glumele, tóte cântecele și totu jocul, și locul loru flú ocupă o tăcere întreruptă din cându în cându de câte un suspin de spaimă sau de durere. Femeile eșiau spăriate din tóte casele, și grăbindu spre locul crimei întrebau pline de frică și gróză: „Bărbatul meu? — Nu-i fratele meu? . . . Nu-i feciorul meu? . . .”

„E Toma, fiul fericitei Tomasa,” duseră nisce femei, ce treceau pre lângă casa unchiașului Mateo.

„Ce spuneți?” întrăbă Dolores auzind pronunțându-se numele fratelui. „Ce diceți?” Și ea cădu ametită pre un scaun dela pórtă casei.

Catalina aprópe eșită din fire alérgă în urma celor două femei.

„N'am înțelesu, ce aș dîsu,” răspuse Melchiora la întrebarea Dolorei, deși auzise destul de bine.

Părintele n'auzise, căci érá cam surdu, érá unchiașul Mateo érá ocupat pre la grajdurile vitelor.

În clipitele acestea se apropiă tăcuti vre-o câți-va ómeni, cari aduceau pre o scară trupul celui rănit. El érá fără consciință; fața-i érá așa de albă ca o flóre de iasomie, și părea că dórme liniștitu, fără de a simți ceva durere.

„Frate!” strigă Dolores, care se destep-tase, apăsându-și mâinile pre peptu.

„Dumnezeule! Toma!” exclamă unchiașul Mateo cuprinsu de profundă durere. „Ce miserabilu a putut omorî pre acestu băiatu nevinovat?”

„Nu se scie!” răspuseră ómenii, cari flú aduseră.

„Tomo, fiul meu, nu m'auđi?” întrebă părintele Nolasco apucându mâinile galbene ale nefericitului tinere. „E mortu óre?” întrăbă elu neteđindu-i fruntea. „Nu-i mortu încă, grăbiți după medicul.”

„Étă-lu vine!” îi răspundă unii.

Medicul sosese, îi spală rana, o légă, și la depărtare duse părintelui Nolasco: „Îndată ce-și va veni în fire, împărtășiți-lu cu sfințele Taíne, — nu va ajunge diminéța.”

Părintele se aședă pre patul rănitului.

„Unde-sú?” întrăbă acesta după o pauză tređindu-se și deschidendu-și ochii.

„La mine. Ești la noi în patul lui Lorenzo!” răspuseră bunele femei.

„Luați-mé de aci, duceți-mé airea!” se rugă elu cu o voce trémurătoare.

„De ce, fiul meu?”

„Pentru-că . . . pentru-că . . . eu moru . . . și Lorenzo nu va puté mai multu să-și afile liniștea într'insul.”

„O, nu, fiul meu, tu éráși te vei ren-sănătoșá,” răspuse Melchiora.

„Nu, nu, luați-mé, luați-mé, voiú muri, o simțescú destul de bine.” Și privind la părintele Nolasco, îi duse cu unú suris plinu de blándețá: „Vedeți, părinte, că mórtea nu m'a ajunsú pre mare.”

„O, e cu multu mai bine pentru tine, că în clipitele acestea te ađi aci între noi și aprópe de mine, care te voiú împărtăși îndată cu sfințele Taíne.”

(Va urma.)

Despre călindaru.

(Continuare.)

Dacă cele patru puncte cardinale ale anutimpurilor sunt tot-de-una acelea-și pentru orî și care parte a globulii, ar fi cu desvârșire de prisosú silințele congresului proiectat de scriitorul nostru, spre a găsi unú punctu centralu pre globu, din care să se póta măsurá lungimea anului tropicú așa, ca să se póta avé unú călindaru comunu tuturor națiunilor páméntului. De óre ce din orî și care punctu, de pre a cărui orizontu ar' fi visibile semnele ceresci, punctele cardinale ale anutimpurilor ne-ar puté da acea măsurá nisce astronomi adânciți în sciința lor, cari arú avé la dispoziție unú observatoriu bine aședatú și provédutú cu aparate astronomice de o perfecțiune recerută.

Care este însá acésta măsurá? Calculii astronomilor în acésta privință se deosébescu încátu-va între sine, și chiaru pentru aceea, deși cu diferințe fórte mici, dau o diversá valóre anului tropicú. Lásámú, să urmeze aci unú conspectu micu alú opiniilor lorú celorlú mai de frunte, pentru-ca cu o singurá privire să se póta vedé, cari suntú acele diferințe de calculare:

A.	365	đile,	5	óre,	49	minute,	16	secunde.
B.	365	”	5	”	48	”	51	”
C.	365	”	5	”	48	”	45	”

Valórea A o dau tablele alfonsine, de cari s'a folositú Gregoriú XIII la corecțiunea călindarului. Valórea B. este a multorú astronomi mai recentii, și de acésta s'a folositú d. M. în calcularea sa cređendu din greșelá, că totu aceea-și valóre ar fi fostu adoptatá și de Liliu întru reforma gregorianá. Valórea C. în urmă este cea a astronomului Lalande, carele prin sciința sa a ilustratú ultimii ani ai seculului trecutú, și se póte dîce fórte recentá pentru că o asemenea valóre resultá și din calculii făcuți de Leverrier pentru anul 1850.

Venindú acum la călindarul Gregorianu, trebuie să premitemú unele considerațiuni istorice, de cari, dacă ar' fi finutú socotélá scriitorul nostru, nu și-arú fi perdutú timpul în calculări deșerte, și arú fi încunjuratú nisce erori grosolane, voimú a pomeni renumitul canonu alú conciliului dela Nicea, pástratú cu gelosie de istorie. Acelú conciliu compusú din 318 párinți, presidatú de legații Papei S. Silvestru, și ilustratú de prezența întâiului împératu creștinu Constantinú celú mare, voindú a împreună pre toți creștinii în celebrarea Pascilorú, sərbătórea sərbătórilorú, întru una și aceea-și đí, hotărî ca să se celebreze de toți în Dumineca după a patru-spre-decea đí a lunei celei dintăi de primăvará. Spre a se cunoșce apoi fără de greșelá, care ar fi acésta întâie luná, stabilirá dreptu regulá, că ea va trebui să fie aceea, a cărei a patru-spre-decea đí va căde sau în đíua equinoctiului sau în alta posterióră acestuia; dacă

însá đíua equinoctiului va fi Duminecă, creștinii spre a nu celebrá Pascile împreună cu Evreii, vorú trebui să le celebreze în Dumineca următoare. Equinoctiulu după călindarul Iulianu érá fixatú la VIII Kalendas Aprilis, adecá la 25 Martiú: ss. Párinți însá observară, că elú cădea mai curéndu. Pentru aceea îngrijați, ca Pascile, și în consecință și celealalte sərbătóri mobile, cari depindú de ínsele, să fie celebrate la adevératul lorú timpú, convocándú bărbați destoinici, congregatis peritissimis calculandi, cum referese marele arhiepiscopu de Milanu, S. Ambrosie, — îi însărcinará, să cerce adevératul punctu alú equinoctiului. Resultatulú acestei adunări de ínvețați a fostu, că equinoctiulu de faptu cădea la 21 Martiú, érá nu la 25, precum se presupunea în călindarul Iulianu: pentru aceea Párinții hotărîră, ca în viitoru să se ținá de đí a equinoctiului 21 Martiú, și după care trebuia să se fixeze sərbătórea Pascilorú. Étá așadará că întâia corecțiune a călindarului Iulianu s'a făcutú prin auctoritatele conciliului Niceanu, și că cea făcutá de Gregoriú XIII nu-i decátu a dóua corecțiune.

Dacă sciința acelu timpú a fostu în stare, să descopere erórea, lucru altcum nu tare greú, totuși, necunoscéndu valórea exactá a anului tropicú, n'a pututú da o regulá pentru potrivirea anului civilu cu dnulú în vécurile următoare. Decí pre încetulú equinoctiulu cădu dela 21 la 20 și așa mai departe, până cându, pre timpulú lui Gregoriú XIII în realitate érá la 11 Martiú. Pre de altá parte urmându-se mereú indicările călindarului Iulianu, după care, amésuratú hotărîrii conciliului Niceanu, se presupunea căderea equinoctiului la 21 Martiú, se în-timplá inconvenientulú destul de gravu, că Pascile se fixá adese-orî în a dóua luná a primăverei, adecá 40 de đile și mai bine după equinoctiulu celú adevératú.

În ast-felú de împrejurări reforma călindarului érá reclamatá de cătrá ínvețații creștini și de cătrá alte personaje, cari voiaú manținerea tradițiunilorú venerabilei anti-chitáți nu numai printr'o aparentá ínșelátóre, ci întru adevérú. Reforma doritá fu încercatá de diferiți Pontifici Romani, dar pre deplinú nu reuși decátu lui Gregoriú XIII în anulú 1582. Scopulú său n'a fostu așadará acela, ce i-lú atribue într'unú modú așa de necuviinciosú scriitorul nostru, „de a imprime mai accentuatú epoca pontificatului său”, de a-și sátura ambițiunea, ci scopu vrednicu de capulú veneratú alú Bisericeii catolice, de a readuce Pascile la timpulú, în care trebuiaú să se celebreze după canonulú conciliului Niceanu, îngrijindú tot-odată, ca nici în viitoru să nu se mai în-timple ab-tere dela acela-și canonu.

(Va urmă.)

Bibliografie.

Instrucțiune practicá despre purtarea socotilorú și administrarea averilorú bisericesci pentru preoții, ínvețatorii, epitropii parohiali și pentru elevii ínstitutelorú teologice și pedagogice, compusá de Traianu Barzu, asesorú referințe consistorialú. Prețulu 1 fl. Caransebeșu, 1891. Tiparulú tipografieiú diecesane. — Cuprinsulú scrierii e indicatú în titlu. Folosulú ei e evidentu. O recomándámú celorú interesați.

Raportu generalú despre activitatea comitetului centralú alú Ligei pentru unitatea culturalá a Románilorú, cititú în adunarea generalá a secțiunii centrale din 24 Noemvre 1891 v. de Ion Lupulescu. Bucurescu. Litotipografia Carol Göbl. 1891. — Broșura pre lângá o dare de samá aménunțitá despre activitatea comitetului centralú alú Ligei cuprinde și o serie íntrégá de documente privitóre la Ligá.

Pavelu Cătaná, traducere din limba cehá de Dr. I. U. Iarnik. Brașovú, tipografia A. Muréșianú 1891. Prețulu 20 cr. Broșura se aflá depusá la librăria Ciurcú din Brașovú.

Economie.

Păruirea arborilor tineri. Arborii tineri plantați în locuri espuse la vânt, precum ar fi la câmp, la vie, și chiar și în grădină, e consultă să se provadă cu pari, de o parte pentru ca să nu fie mișcați prea tare de vânt, ceea ce le poate cauza și uscarea, érá de altă parte ca arborii să se desvólte drept. Deși momentuositatea păruirii e cunoscută, totuși mulți o neglegă, sau nu o fac, precum ar trebui, anume pună pari strîmbi, noduroși și neciopliți, de cari frecându-se arborele se vatămă. Alții greșesc în așezarea parului, neimplântându-l în locuri potrivite. Procedura cea mai corectă la provăderea arborilor cu pari ar fi următoarea: Parul să aibă o grosime baremă ca mîna, să fie drept și neted. Mai acomodați sunt spre scopul acesta pari de brad. Ca să nu putredescă curîndu, partea, ce s'a implântat în pămînt, se pârlesce bine și se unge cu păcură. Parul se implântă la ore care distanță dela arbore și anume de partea, din cîtră vine mai des vîntu mare. Parul să se înțepenescă bine în pămînt, și astfel să se întocmescă legătura arborelui de el, câtă să nu se frece. Să semene legătura cu numărul 8 culcatu ∞. Ce privește înălțimea parului, să ajungă până la corona arborelui. Dacă parul e mai înalt, atunci cîndu bate vîntul, frécă ramii și prin acésta nu numai rănesce arborele, ci oborîndu-se mugurii de partea aceea este împedecată și desvöltarea, precîndu de cea-altă parte, unde nu ajunge parul, desvöltarea fiind liberă, e mai abundantă, și arborele capătă o formă neregulată.

Regularea crișmăritului. În ministerul de finanțe s'a terminat deja proiectul de lege, prin care se va reformă dreptul de crișmărit. Anume dreptul exclusiv de a vinde bere și vinu va încetă, și fiesce care crișmaru va puté să vină vinu și bere de acolo, de unde îi convine mai bine. Cu privire la alcoolul se va susține praxa de până aici, dar cu unele ușurări.

Sămăntările de tómnă din Rusia, după cum se anunță din Petersburg, sunt satisfăcătoare; însă în urma lipsei de sămăntă e teritorul sămăntat cu 20% mai mic decăt în anul trecut. Totu asemenea se pôte

calculă o scărire de 30% și în teritorul sămăntat cu primăveri.

Pertractări comerciale între Germania și Rusia. În zilele trecute s'a vorbit mult despre pertractări, ce s'ar fi pornit între Rusia și Germania pentru închierea unei convențiuni comerciale. Scirile aceste au fost desmințite, și așa acum nu putem ști, ce e adevărat și ce nu din tóte. E însă cert, că dacă Germania ar închiă cu Rusia o convențiune analógă cu a noastră, atunci prețulu convențiunii noastre ar scăde cu mult, și Rusia ar daună în măsură fórte simțită esportul nostru de bucate cîtră Germania.

Cursuri pentru învățarea ultuitului. Ministrul r. u. de agricultură a dispus deschiderea de cursuri pentru învățarea ultuitului de vie la școlele de vierit din Budapesta, Erdioszeg, Tarczal, Ménes, Pojon și Tapolca. Cursurile se vor ține în lunile Martiu până Iunie.

Comerciuul de vite al Monarhiei noastre cu Germania. Esportul de vite pentru Germania a fost în 1891 de: 31.996 capete de boi, 5.329 tauri, 25.229 vaci, 11.767 vite tinere, 3.424 viței, 149 oi, 211 capre, 139.872 porci, 74 purcel și 9.800 cai.

Bursa de Budapesta.

Din 12 Apriliu st. n. 1892.

Renta de aur ung. 4%	108.85
„ „ hârtie „ 5%	101.70
Împrumutul căilor ferate ung.	118.50
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ost ung. (1-ma emisiune).	115.75
Amortisarea detoriei căilor ferate de Ost ung. (2-a emisiune).	100.—
Bonuri rurale ung.	93.—
„ urbariale ung.	100.—
Obligățiunile desp. regaliilor	93.20
Împrumut cu premiu ung.	145.50
Losuri pentru regularea Tisel	137.50
Renta de hârtie austriacă	102.50
„ argint austriacă	94.10
„ aur austriacă	110.50
Losurile austr. din 1860.	141.—
„ Viena	166.—
Acțiunile bancii austro-ungare	986.—
„ de credit ung.	340.50
„ „ austr.	310.—
Obligățiunile cu câștig ale băncii ipot. ung.	120.—
Scrisuri fonciare ale institut. de cred. și econom. „Albina”	101.—
Galben împărătesc	5.59
Napoleon-d'or	9.42
Mărci 100 imp. germane	58.20
Londra 10 Livres sterlingi	119.—

Prețul mărfurilor.

Piața din Blăgiț: Grâu, hectilitr. fl. 6.50 până 7.50, — grâu mestecat fl. 5.— până 6.25, sêcară fl. — până —, — ovêș fl. 2.50 până fl. 3.—, cucuruș fl. 3.40 până fl. 3.50, alac fl. — până fl. —, cartofi fl. 1.50 până fl. 2.—, — sămăntă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 44 până 48 cr., carnea de vițel 40 până — cr., carnea de porc 40 până — cr., carnea de berbece — până — cr., — 14 ouă cu 20 până — cr.

Editoru și redactoru răspunđătoru:

Dr. Vasiliu Hossu.

336/892 sz.

(10) 1—1

Közégi és körjegyzői pályázat.

Alsó-Fehérmegye balázsfalvi járásba kebelezett balázsfalvi körjegyzőségben, a melyhez Balázsfalva város, Balázsfalva falu, Túr, Vêza és Csufud községek tartoznak, a körjegyző lemondása folytán megüresedett körjegyzői állásra ezennel pályázatot nyitok. Felhivom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. czikk 6. §-ban előirt képesítési okmányokkal felszerelt kéréseiket hozzám f. évi május hó 7. napjáig adják be, a később érkezőket tekintetbe nem veendem.

Megkivántatik pályázóktól, hogy a magyar és román nyelvet szóban és írásban, a német nyelvet pedig legalább szóban bírják. Ezen állás a következő javadalmazással van egybekötve:

1. Évi készpénzfizetés 500 frt;
2. évi lakbér 100 frt;
3. küldönczartási díj 48 frt;
4. irodai átalány 50 frt.

Ezenkívül a magánfeleknek teljesített munkálatok után járó szabályrendeletileg megállapított díjak.

A választást f. évi május hó 10. napján d. e. 10 órakor fogom Balázsfalva városban a község házában megtartani.

Balázsfalva, 1892. évi ápril hó 5-én.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

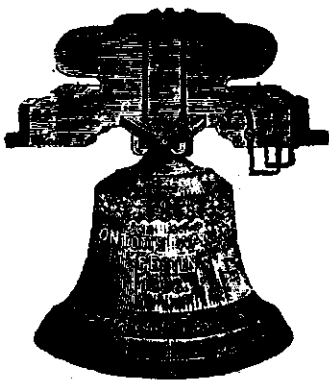
Liferant de curte
alú Alketei Sale
Imp. și reg. Archiducele Iosif

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și reținșite de pompieri, turnătorii de clopote și metalu

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preonorăților domni preoți

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 14—52

Preliminare de spese și Prețu-couranturi se trimitu la cerere gratuitu și franco.

Distinsu în anul 1885 la expozițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progresu și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

în care se fabrică atât grupuri cât și clopote singuratic: cu scaune de fier patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat delă întemeierea sa 1800 clopote mari de metalu, într'altel și cel delă metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

JOSIFU GAVORA (1) 7—26

distinsu cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelent și gustu bun la expozițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV, strada Vațului Nr. 17

Recomandă cu prețuri de cele mai convenabile și în executare câtă se pôte mai frumoșă obiecte de lipsă

pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felone preoțesci și stihare diaconesci

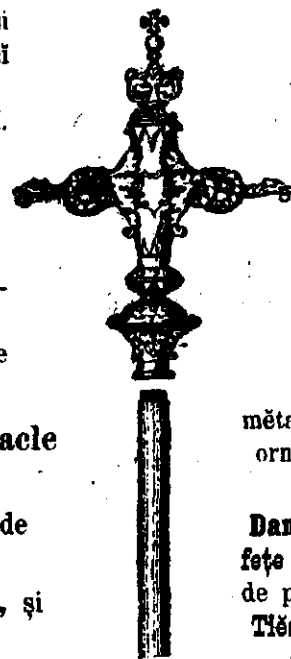
Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolar, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire, luminarie de parete și de altariu, și candel.

Acurătatea mea o potu dovedi cu sute de epistole recunoscătoare.

Facțiuni de prețuri și preliminar de spese trimitu la cerere franco.

Primescu și efep-tuiescu ieftinu repararea vestmintelor bisericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candel și luminarie de altariu.

Mare asortimentu de broderii de aur, de argint și de metasă, precum și de ornaturi bisericesci brodate

Dantele bisericesci, fețe de altariu, oroi de parete și de scôla. Tîșeturi bisericesci, damasturi etc.